
Tomasz Schimanek

Wprowadzenie do tematyki klauzul społecznych

Warszawa, 19 czerwca 2012 r.

Plan prezentacji

- 1. Co to są klauzule społeczne?**
 - 2. Do czego mogą służyć klauzule społeczne?**
 - 3. Krótka historia klauzul społecznych w Polsce**
 - 4. Szanse na przyszłość**
-

Co to są klauzule społeczne?

Co to są klauzule społeczne?

Klauzule społeczne to wyjątek od reguły dopuszczany w unijnym prawie zamówień publicznych z uwagi na istotne względy społeczne.

Co do zasady kryteria oceny oferty złożonej w ramach zamówień publicznych dotyczą ceny i jakości przedmiotu zamówienia, ale prawo unijne przewiduje możliwość wprowadzenia przez udzielającego zamówienia dodatkowych kryteriów społecznych, o ile nie narusza to swobody wyboru.

Co to są klauzule społeczne?

Prawo unijne zezwala na stosowanie trzech wyjątków:

- **zamknięcie (zastrzeżenie) postępowania o udzielenie zamówienia wyłącznie do podmiotów zatrudniających osoby niepełnosprawne,**
- **uzależnienie realizacji przedmiotu zamówienia od zatrudnienia osób w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, np. długotrwale bezrobotnych,**
- **uzależnienie realizacji przedmiotu zamówienia od podjęcia przez wykonawcę działań pro pracowniczych, np. szkoleń dla pracowników lub kandydatów do pracy.**

Co to są klauzule społeczne?

Wspomniane wyjątki mogą być stosowane, o ile taka możliwość określona jest w prawie krajowym.

Polskie Prawo zamówień publicznych od 2009 roku przewiduje możliwość zastosowania przez zamawiających tych trzech możliwości.

Do czego mogą służyć klauzule społeczne?

Do czego mogą służyć klauzule społeczne?

Klauzule społeczne:

- są przede wszystkim instrumentem pozwalającym łączyć zakup usług czy towarów niezbędnych do realizacji zadań publicznych z osiągnięciem dodatkowych korzyści społecznych, co oznacza zwiększenie skuteczności i efektywności wykorzystania środków publicznych,
- stymulują zatrudnienie osób zagrożonych wykluczeniem zawodowym i społecznym,
- umożliwiają wyrównywanie szans na rynku pracy,

Do czego mogą służyć klauzule społeczne?

- **wzmacniają kompetencje pracowników i poprawiają ich sytuację na rynku pracy,**
- **służą podnoszeniu efektywności wydatkowania środków publicznych,**
- **promują wśród pracodawców idee równości szans oraz integracji zawodowej,**
- **budują przyjazny wizerunek zamawiających.**

Do czego mogą służyć klauzule społeczne?

Klauzule społeczne dają także możliwość wspierania rozwoju przedsiębiorczości społecznej, o czym świadczyć może przykład Włoch.

Ale klauzule społeczne nie są instrumentem adresowanym wprost do podmiotów ekonomii społecznej. To czy służą rozwojowi przedsiębiorczości społecznej zależy od intencji zamawiających.

W przypadku Polski zarówno rząd, jaki samorządy terytorialne traktują klauzule społeczne jako narzędzie wspierania przedsiębiorczości społecznej.

Do czego mogą służyć klauzule społeczne?

Przedsiębiorstwa społeczne nie mogą być jednak uprzywilejowane podmiotowo, muszą konkurować z innymi przedsiębiorcami pod względem ceny i jakości wykonania zamówienia.

Z punktu widzenia zamawiających, w szczególności samorządów terytorialnych, przedsiębiorstwa społeczne mają dwa istotne atuty:

- **dają potencjalnie znaczne większe szanse na trwałą integrację zawodową i zatrudnienie osób wykluczonych społecznie, trwające także po zakończeniu realizacji zamówienia, niż inne firmy, bo taki jest misja ich działania,**

Do czego mogą służyć klauzule społeczne?

- silne zakorzenienie w społeczności lokalnej, które powoduje, że z pożytków społecznych wynikających z realizacji przez przedsiębiorstwo społeczne zamówienia publicznego, korzysta społeczność lokalna.

Instrumentem wsparcia rozwoju przedsiębiorczości społeczną mogą być także zamówienia do 14 tysięcy euro.

Krótką historia klauzul społecznych w Polsce

Krótką historia klauzul społecznych w Polsce

2005 -2008 - rozpoznanie tematu klauzul społecznych jako instrumenty wspierającego przedsiębiorczość społeczną w ramach realizacji IW EQUAL,

2008 - „Biała Księga Prawa Przedsiębiorczości Społecznej w Polsce” postuluje wprowadzenie klauzul społecznych w Polsce,

2008-2009 – wspólne dyskusje pomiędzy środowiskami ekonomii społecznej a MPiPS i MRR,

2009 – wprowadzenie klauzul społecznych do Prawa zamówień publicznych.

Krótką historia klauzul społecznych w Polsce

Nie udało się na razie zidentyfikować przypadku zastosowania klauzuli społecznej przez podmioty administracji rządowej. Ze wstępnego rozpoznania wynika, że zastosowało je kilkadziesiąt samorządów lub ich jednostek.

Klauzule społeczne, w niektórych przypadkach już dwukrotnie, zastosowały m.in. samorządy Gdyni, Gdańska, Brzezin, Wrocławia, Częstochowy, Szczecina, Bydgoszczy, Torunia, Teatr Nowy z Łodzi, Opolskie Centrum Onkologii, Zakład Komunalny "Kleszczów" czy też ROPS w Krakowie.

Krótką historia klauzul społecznych w Polsce

Główne przyczyny niestosowania klauzul:

- **brak wiedzy na temat istnienia klauzul,**
- **brak świadomości korzyści płynących z ich zastosowania,**
- **obawa przed wdrażaniem nowego, niesprawdzonego rozwiązania,**
- **brak wiedzy i umiejętności w stosowaniu klauzul w przetargach,**

Krótką historia klauzul społecznych w Polsce

- obawa przed konsekwencjami złego zastosowania klauzul,
- obawa, że to zwiększy koszty realizacji zamówień,
- brak rozpoznania rynku potencjalnych wykonawców,
- ograniczona liczba przedsiębiorstw społecznych, które mogłyby ubiegać się o zamówienia publiczne.

Szanse na przyszłość

Szanse na przyszłość

Zainteresowanie Komisji Europejskiej poszerzeniem i wzmocnieniem stosowania klauzul społecznych jako instrumentu stymulującego zatrudnienie w czasach kryzysu gospodarczego, a także wspierającego przedsiębiorczość społeczną.

Zainteresowanie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w upowszechnieniu klauzul społecznych jako instrumentu wspierającego zatrudnienie i stymulującego rozwój ekonomii społecznej.

Szanse na przyszłość

Zainteresowanie klauzulami społecznymi ze strony Urzędu Zamówień Publicznych.

Zainteresowanie Pełnomocnika Rządu ds. równego traktowania w podmiotowym i przedmiotowym poszerzeniu zakresu stosowania klauzul.

Uruchomienie w ramach projektu systemowego 1.19 działań służących upowszechnianiu wiedzy na temat klauzul społecznych (zebranie dotychczasowych doświadczeń, opracowanie poradnika, szkolenia i doradztwo dla samorządów terytorialnych).

Dziękuję za uwagę

